

Stenen leven niet. Maar kap ze tot kasseien en leg ze in rijen tot een plein, of giet ze in baksteenvorm en stapel ze verticaal tot trotse gevels vol vergane glorie, dan baren ze leven. Voetstappen, bewegende schimmen, getoeter, een toerist met een opengeklapt stadsplan, neurotisch pikkende duiven, geruis van regen, stemmen, zwalpende geuren, voortsnelende gedachten, verborgen verlangens, vervlogen dromen, samenklonterende gestalten bij voetgangerslichten en niemand kijkt naar iemand, auto's die optrekken en afremmen in stuiptrekkingen om ruimte op te eisen, een dakloze met een winkelwagentje vol rommel die even blijft staan alsof hij zich iets herinnert en dan zijn hoofd schudt en met geluidloos bewegende lippen verder loopt.

En in de buik van het plein gorgelen de riolen met hun bedrijvige ratten en suizen de water- en gasleidingen en zoemen kabels. De bloedbanen van de stad.

En over het plein baant de wind zich een weg door de trechters van de vier vijf uitmondende straten, hijgt even in oren en doet een vleugellam stuk krant tollen.

En boven alles ruist de melkweg.

En midden op het plein staat op een hoge sokkel een ruitersstandbeeld met bronzen vlag dat bevestigt dat dit plein een belangrijk knooppunt is in hartje Brussel, een knooppunt waar alles beweegt, ademt, iets wil.

Maar in een bus- en tramhokje op een hoek zit een roerloze gestalte. Hij staart naar zijn schoenen en kijkt pas op wanneer een tram licht krijsend een bocht neemt, een ijl geluid dat bij de grauwe lucht hoort.

Hij stapt niet op, kijkt de tram niet na. Zijn blik zwerft over de klassieke gevels rond het plein en blijft dan haken aan een hoek waar een straat op het plein uitmondt.

Ook toen was het zo'n kleurloze dag waarop het lijkt dat er niets speciaals kan gebeuren. Ik zat hier te wachten op de bus, samen met twee dames die discussieerden over welke lijn ze het beste konden nemen, een man die een sigaret opstak zonder zich iets van de boze blikken van een jonge moeder met baby aan te trekken en een oudje met een tas vol uitpuilende preibundels. Echt, ik weet het nog allemaal heel precies. Zoals het hoort bij een moment dat een deel van je leven gaat bepalen.

Ik merkte je meteen op toen je de hoek omkwam. Nogal wie-des, wie steekt er nu langzamer dan alle anderen een druk stadsplein over met een open boek onder de neus. Je manier van lopen deed me denken aan een koorddanser die de hele tijd recht voor zich uit kijkt om niet te moeten toegeven dat er een afgrond onder hem gaapt. Je botste met je schouder tegen een man die het standbeeld stond te bekijken maar je keek niet eens op en het was de man die een stap opzette en zich leek te verontschuldigen. Nog geen tien stappen verder moest een auto voor je in de remmen, de chauffeur toeterde en tikte met een vinger op zijn voorhoofd en ik zag je naar je boek wijzen, alsof dat je vrijpleitte, en ik moest glimlachen.

Je liep nauwelijks een minuut in mijn leven rond en ik moest al glimlachen.

Je vond de weg naar dit bushokje blijkbaar blindelings. Ik zag hoe je met je tong een vingertop bevochtigde om voorzichtig een blad om te slaan en vond het nogal erotisch. Griselda, Geneviève, Zoebaida mompelde ik, want een gewone naam kon je niet hebben.

Toen je eindelijk in het bushokje aankwam, was mijn monkel-lachje uitgegroeid tot een brede glimlach, alsof ik je begreep en je gedrag goedkeurde. Maar je keek me niet aan en zakte naast me neer op het bankje terwijl je bleef lezen. Soms hoorde ik je mompelen, alsof je een gelezen zin nog eens op je tong wilde proeven.

Ik beloerde je vanuit een ooghoek.

Eenvoudiger kon je niet gekleed gaan: gymschoenen, spijkerbroek, wit T-shirt en daarover een oud, mouwloos vestje waarvan het zwarte leer vol craquelures zat, waarschijnlijk gekocht in een winkel met tweedehandsspullen. Geen oorbellen, geen ringen, alleen een eenvoudige houten kralenketting om je hals en een gevlochten leren armbandje rond je linkerpols. Je dikke zwarte haar viel tot op je schouders en stak fel af tegen je bleke huid, mat als een eierschaal. Ik keek naar je fijne rechte neus zonder merkbare neuswortel, je hoge en licht wijkende voorhoofd, je spitse kin. Een mooi profiel, dacht ik. Je handen en vingers waren smal en benig. Je magere lichaam leek me lenig en pezig. Gek genoeg moest ik aan een trapezeacrobaat denken.

Opeens deed je met een zucht het boek dicht, voorzichtig, alsof je het niet wilde beschadigen. Je legde het op je schoot, met een vinger tussen de bladzijden en staarde voor je uit. Ik kon de titel lezen. *Over de liefde en andere duivels* van Gabriel García Márquez.

Ik had het een half jaar eerder gelezen en ik was er erg van onder de indruk geweest. Een kleurrijk en broeierig verhaal vol duister bijgeloof, treurig om elkaar heen cirkelende figuren, ontwrichte zielen. Hoofdpersonages zijn een twaalfjarig meisje dat ervan verdacht wordt door de duivel bezeten te zijn en een priester die op haar verliefd wordt. Fascinerend, heel tragisch en heel wreed.

De bus kwam aan. Je stapte op en ik volgde. Er was nog een plaats vlak achter je vrij en ik aarzelde geen moment. Je sloeg het boek open en begon weer te lezen. Ik boog me voorover en merkte dat je haar lekker rook. Ik had zin om het aan te raken, boog me nog verder voorover, hield mijn adem in om niet te verraden dat mijn neus zo dicht bij je hoofd was. Maar het leek of je een zesde zintuig had.

Gaat het een beetje, zei je, rustig, niet snibbig, zonder je om te draaien. Ik schaamde me rot, wist even niet wat te doen, dacht toen: de aanval is de beste verdediging.

Het overkomt me ook, zei ik. Je keek opzij, ik zag je tere profiel weer. Wat, vroeg je. Dat ik helemaal in een boek verzuip, het overkomt me regelmatig.

Toen draaide je je naar me om en voor het eerst zag ik je vol in het gezicht. Je keek me aan, aandachtig leek wel. Je ogen waren groot en van het bleekste blauw dat ik me kon voorstellen, op de grens van grijs, maar levendiger. Blauwachtig ijs, dacht ik. Je gezicht deed me onmiddellijk denken aan de vrouwenportretten van Modigliani, een schilder die in het boekenrek van mijn kunstminnende ouders een ereplaats inneemt.

Je knikte haast onmerkbaar, zei niets, maar er lichtte even een glans op in je ogen, die snel over mijn gezicht zwierven. Toen draaide je je om en je las verder.

Ik wilde je niet laten ontglippen. Goeie smaak, zei ik, wie Márquez leest heeft een goeie smaak. Heb je dit ook gelezen, vroeg je, zonder je om te draaien. Wie niet, zei ik. Of ik het mooi had gevonden. Wie niet, zei ik. Je keek weer opzij, ik meende het begin van een glimlach te zien, een lichte trilling bij de mondhoek. Toen boog je je weer over het boek.

Ken je nog meer duivels dan de liefde, vroeg ik. Meer dan jij kunt verzinnen, zei je, nee, mompelde je, nauwelijks hoorbaar. Toen las je verder en ik bestond niet meer. Het was het kortste gesprek van mijn leven.

Even later drukte je op de bel. Toen je opstond, keek je me even aan. Je tikte op het boek. *Ik leef in de angst dat ik leef*, leuk citaat, vind je niet, zei je met een vreemd glimlachje dat ik niet kon ontcijferen. Ik keek naar het spleetje tussen je voortanden en knikte.

Je had een donkere stem, ik stelde me voor dat fadozangeressen zo klonken als ze praatten.

Toen stapte je uit ter hoogte van het Elisabethpark achter de basiliek van Koekelberg, twee haltes voor de mijne. Ik was te bouwvereerd om mee uit te stappen. Er was een beetje file en ik kreeg de tijd om naar de achterkant van de bus te gaan om te zien

welk huis je zou binnengaan of welke zijstraat je zou inslaan. Maar je stak de straat over en liep het park in, waar je je boek weer opensloeg. Toen de bus optrok, zag ik je langzaam in een smalle streep veranderen.

Misschien was het park gewoon een stopplaats op je zwerftocht, maar het kon ook dat je daar in de buurt woonde. In vogelvlucht pakweg drie kilometer van mijn huis. Dichtbij, maar ver genoeg om je te verbergen in de plooien van een grootstad.

Op weg naar huis tintelden mijn handen, alsof ik je had aangeraakt.

Ik dacht na over je onheilspellende citaat. Wilde je gewoon een grapje met me uithalen? Of wilde je iets duisters over jezelf kwijt? Je leek me nochtans een onkwetsbaar meisje.

Pas weken later zou ik beseffen dat je ongeveer alles was behalve dat. En dat je inderdaad meer duivels kende dan ik kon verzinnen.

Thuis haalde ik het boek over Modigliani uit het boekenrek. Daarin vond ik je. Je was zijn *Beggar woman*, maar dan in een bleke versie. Ik bleef er onthutst naar staren.

Zo begon ons verhaal. Niet meteen een verhaal van elkaar moeiteloos vinden en elkaar onder de bomen kussen terwijl de camera naar de kruinen zwenkt. Maar hoe had ik kunnen weten dat mijn leven, tot dan toe vol beloftes en vredige verrassingen, grondig overhoop zou worden gehaald?